

6.6 Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациянын программасы жана анын аннотациясы

060113 “Физикалык терапия” адистиги багытындагы бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун программасы

Жалпы жоболор

1. Кесиптик орто билим берүү уюмдарында (мындан ары - ОКБ билим берүү уюму) кесиптик орто билим берүү программасы боюнча окууну аяктаган бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо милдеттүү болуп саналат.
2. Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо аккредитациясы бар ОКБ билим берүү уюмдарында өткөрүлөт жана билим деңгээли жана квалификациясы жөнүндө мамлекеттик жана/же өздүк үлгүдөгү документ берүү менен аяктайт.
3. Аккредитациясы жок ОКБ билим берүү уюмдарында билим алган бүтүрүүчүлөрдүн бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоого жана мамлекеттик үлгүдөгү диплом алууга укугу мамлекеттик ОКБ билим берүү уюмдары аркылуу камсыз кылынат.
4. ОКБ билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо үчүн ар бир адистик боюнча мамлекеттик аттестациялык комиссиянын курамы бекитилет.

Мамлекеттик аттестациялык комиссиялар бир календардык жылдын ичинде иштейт.

5. Мамлекеттик аттестациялык комиссиялар өз ишинде ушул Жобону, кесиптик орто билим берүүнүн конкреттүү адистиктери боюнча мамлекеттик билим берүү стандарттарынын негизинде ОКБ билим берүү уюму тарабынан иштелип чыгуучу окуу-методикалык документтерди жетекчиликке алат.
6. НКББП ОКББП өздөштүрүү бүтүрүүчүлөрдүн милдеттүү тапшыруучу МЖА менен аяктайт.
7. Адистик боюнча МЖАга кабыл алуу Өзгөн эл аралык медициналык колледждин директорунун сунушу боюнча ОшМУнун ректорунун буйругу менен жүргүзүлөт.
8. Академиялык карызы жок жана жогорку окуу жайлардын тиешелүү билим берүү программасы боюнча окуу планын же жеке окуу планын толук аткарган студент кабыл алынат.
9. ЖМАнын алдында студенттер керектүү окуу-усулдук материалдар менен камсыз болушат, алар үчүн окутуу үчүн зарыл шарттар түзүлөт.
10. Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациянын жүрүшүндө бүтүрүүчүнүн компетенцияларын текшерүүгө алынат, аны студенттер иш жүзүндө колдоно билүү менен НББПтун жыйынтыгында өздөштүрүшү керек.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик сынактардын түрлөрү

Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо мамлекеттик аттестациялык сынактардын төмөнкү түрлөрүнөн турат:

- 1.Компьютердик тестирлөө менен дисциплиналар аралык жыйынтыктоочу экзамендер (прокторинг);
- 2.ОСКСнын элементтерин колдонуу менен көндүмдөрдү жана клиникалык жөндөмдөрдү баалоо.

Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун курамына кирген аттестациялык сынактардын убактысынын көлөмү жана түрү (түрлөрү) кесиптик орто

билим берүүнүн адистиктери боюнча мамлекеттик билим берүү стандарты менен белгиленет.

- Компьютердик тестирлөө менен дисциплиналар аралык жыйынтыктоочу сынакта окуу планындагы айрым дисциплиналары боюнча жыйынтыктоочу экзамендердин программалары, ошондой эле аттестациялык сынактарда билимди баалоонун критерийлери алар билим берүү уюмунун кеңешинин жыйналышында талкуулангандан кийин ОКБ билим берүү уюмунун жетекчиси тарабынан бекитилет.
- **Объективдүү стандарттык компоненттер (ОСК)** — бул клиникалык көндүмдөрдү баалоодо так белгиленген, адилеттүү жана кайталагыс критерийлер. Алар негизги үч принципке таянат:
 1. **Объективдүүлүк** — баалоочу студент же адистин ишин өзүнүн жеке пикири менен эмес, алдын ала аныкталган талаптар боюнча баалайт.
 2. **Стандарттуулук** — бардык бааланган адамдар үчүн бирдей шарттар жана бирдей тапшырмалар коюлат.
 3. **Компоненттик негиз** — клиникалык жөндөмдөр бөлүнүп, ар бири өзүнчө өз алдынча текшерилет. Мисалы:
 - Анамнез (оору тарыхын чогултуу)
 - Физикалык кароо жүргүзүү
 - Диагноз коюу
 - Дарылоо планын сунуштоо
 - Пациент менен баарлашуу көндүмдөрү
 - Кичи процедураларды аткаруу (мисалы, инъекция, кан алуу).

Объективдүү стандарттык компоненттер (ОСК) методу менен төмөнкү дисциплиналар боюнча дисциплиналар аралык сынакта клиникалык көндүмдөрдү бааланат:

1. Физикалык терапия.
2. Дарылоо дене тарбиясы жана массаж.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун курамына киргизилген аттестациялык сынактар учурдагы жетишүүсүн контролдоонун жана бүтүрүүчүнү орто аралык аттестациялоонун негизинде даярдыгынын деңгээлин баалоо менен алмаштырылбайт.

Мамлекеттик аттестациялык комиссиялар

Мамлекеттик аттестациялык комиссиялар өз ишинде Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы мыйзамдарын, ушул Жобону, кесиптик орто билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарттарын, ОКБ билим берүү уюмдары тарабынан иштелип чыккан окуу-методикалык документтерди жана окуу-методикалык кеңештердин сунуштарын жетекчиликке алат.

Мамлекеттик аттестациялык комиссиянын негизги функциялары болуп төмөнкүлөр саналат:

- 1) кесиптик орто билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына бүтүрүүчүнү даярдоонун шайкештигин аныктоо;
- 2) жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын натыйжасы боюнча квалификация ыйгаруу жана бүтүрүүчүгө кесиптик орто билими жөнүндө мамлекеттик/өздүк үлгүдөгү тиешелүү документти берүү жөнүндө чечим кабыл алуу;
- 3) мамлекеттик аттестациялык комиссиянын ишинин жыйынтыгынын негизинде бүтүрүүчүлөрдү даярдоону өркүндөтүүгө багытталган сунуштарды иштеп чыгуу.

Мамлекеттик аттестациялык комиссиянын төрагасы тиешелүү профилдеги бүтүрүүчүлөр үчүн потенциалдуу иш берүүчү болуп саналган ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын өкүлдөрү болууга тийиш, ал эми алар жок болгон учурда - ошол профилдеги/адистиктеги илимдин доктору же кандидаты. Төрага ошол ОКБ билим берүү уюмунда иштебеген адам болууга тийиш. Бир эле адам катары менен эки жылдан ашык мамлекеттик аттестациялык комиссиянын төрагасы боло албайт.

ОКБ билим берүү уюму ар бир адистик боюнча ошол мамлекеттик аттестациялык комиссиялардын төрагаларынын маалыматтар базасын өз алдынча түзөт.

Мамлекеттик аттестациялык комиссия ОКБ билим берүү уюмунун окутуучуларынын жана башка мекемелерден чакырылган адамдардын: иш берүүчүлөрдүн, башка билим берүү уюмдарынын окутуучуларынын жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоо профили боюнча ишканалардын, уюмдардын, мекемелердин адистеринин ичинен түзүлөт. Мамлекеттик аттестациялык комиссиянын мүчөлөрүнүн курамы жана төрагасы билим берүү уюмунун жетекчиси тарабынан бекитилет.

Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациялоону өткөрүү тартиби

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоого кирген аттестациялык сыноолорду өткөрүүнүн шарттары ОКБ билим берүү уюму тарабынан аныкталат жана жыйынтыктоочу аттестациялоо башталганга чейин алты айдан кечиктирбестен бүтүрүүчүлөргө маалымдалат. Бүтүрүүчүлөр экзамендердин программалары менен камсыз болот, аларга даярдануу үчүн зарыл шарттар түзүлөт, анын ичинде консультациялар берилет.

Өзгөчө кырдаал/өзгөчө абал режиминин шарттарында Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 26-июнундагы № 354 "Аралыктан билим берүү технологиясын колдонууну жөнгө салуучу ченемдик укуктук актыларды бекитүү жөнүндө" [токтому](#) менен бекитилген Билим берүү программаларын ишке ашырууда аралыктан билим берүү технологияларын колдонуунун [тартибине](#) ылайык аралыктан билим берүү технологияларын колдонуу менен онлайн режиминде бүтүрүүчүлөрдүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоосун өткөрүүгө жол берилет.

Ошол эле учурда купуялуулук режимин сактоону талап кылган, жеткиликтүүлүгү чектелген грифи бар дисциплиналар боюнча, ошондой эле маданият жана искусство ОКБ билим берүү уюмдарында атайын чыгармачыл дисциплиналар боюнча аралыктан билим берүү технологияларын колдонуу менен онлайн режиминде бүтүрүүчүлөрдүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоосун өткөрүүгө жол берилбейт.

Кыргыз Республикасынын аймагынан тышкары болгон бүтүрүүчүлөр үчүн күтүлбөгөн кырдаалдар пайда болгон учурда жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо ушул Жободо каралган жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону өткөрүүнүн бардык жол-жоболорун сактоо менен аралыктан билим берүү технологияларын колдонуу менен онлайн режиминде өткөрүлүшү мүмкүн.

Адистик боюнча жыйынтыктоочу дисциплиналар аралык экзаменге жана бүтүрүүчү квалификациялык ишти коргоого негизги кесиптик билим берүү программаларынын бири боюнча толук окуу курсун аяктаган жана окуу планында каралган бардык мурунку аттестациялык сынактардан ийгиликтүү өткөн бүтүрүүчүлөр киргизилет.

Өзүнчө дисциплина боюнча жыйынтыктоочу экзамен кесиптик билим берүү программасы боюнча толук окуу курсун аяктаганга чейин жүргүзүлүшү мүмкүн.

Жыйынтыктоочу экзаменди тапшыруу жана бүтүрүүчү квалификациялык ишти коргоо аттестациялык комиссиясынын курамынын үчтөн экисинен кем эмесинин катышуусу менен ачык жыйналышында өткөрүлөт.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоого киргизилген мамлекеттик аттестациялык сынактардын натыйжалары ОКБ билим берүү уюму тарабынан

белгиленген баллдык система боюнча "эң жакшы", "жакшы", "канааттандыруу", "канааттандыруу эмес" деген бааларга которуу менен бааланат жана комиссиянын жыйналыштарынын протоколдору белгиленген тартипте таризделгенден кийин ошол эле күнү жарыяланат.

Мамлекеттик аттестациялык комиссияларынын чечимдери жабык жыйналыштарда комиссия мүчөлөрүнүн жөнөкөй көпчүлүк добушу менен кабыл алынат. Добуштардын саны бирдей болгондо төраганын добушу чечүүчү болуп саналат.

ОКБ билим берүү уюмунун бүтүрүүчүсүнө тиешелүү квалификацияны ыйгаруу жана ага кесиптик орто билими жөнүндө документти берүү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоого киргизилген аттестациялык сынактардын бардык белгиленген түрлөрүн ийгиликтүү өткөн шартта ишке ашырылат.

Бардык экзамендерди "эң жакшы", "жакшы" деген баага тапшырган жана окутуунун бардык мезгилинде орточо баллы (GPA - Grade Point Average) 3,75тен төмөн эмес болгон, ошондой эле бардык мамлекеттик аттестациялык сынактарды тапшырган жана бүтүрүүчү квалификациялык ишти "эң жакшы" деген баага коргогон бүтүрүүчүгө артыкчылык менен диплом берилет. Жалпы окуу мезгилиндеги бүтүрүүчүнүн орточо баллы дипломдун тиркемесинде көрсөтүлөт.

Жүйөлүү себептер менен (медициналык көрсөткүчтөр, үй-бүлөлүк шарттар, документ менен ырасталган) жыйынтыктоочу аттестациялык сыноолордон өтпөгөн бүтүрүүчүлөргө ОКБ билим берүү уюмунан чыгарбастан, жыйынтыктоочу аттестациялык сыноолордон өтүүгө мүмкүнчүлүк берилүүгө тийиш.

Мамлекеттик аттестациялык комиссияларынын кошумча жыйналыштары ОКБ билим берүү уюму тарабынан белгиленген тартипте уюштурулат.

Жыйынтыктоочу аттестациялык сыноолордон өтпөгөн бүтүрүүчүлөр жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны кайрадан тапшырууга үч айдан эрте эмес жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон биринчи жолу өткөндөн кийин беш жылдан кечиктирилбестен киргизилет.

Оң бааны жогорулатуу максатында жыйынтыктоочу аттестациялык сыноолорду кайра тапшырууга жол берилбейт.

Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун натыйжалары ОКБ билим берүү уюмунун педагогикалык кеңешинин жыйналышында мамлекеттик аттестациялык комиссияларынын төрагаларынын жазуу жүзүндөгү отчетторунун негизинде угулат. Жыйналыштын протоколдору жана мамлекеттик аттестациялык комиссияларынын ишинин отчеттору ОКБ билим берүү уюмунун архивинде сакталат. Мамлекеттик аттестациялык комиссияларынын отчеттору адистерди кесиптик даярдоонун сапатын өркүндөтүү боюнча сунуштамалар менен электрондук вариантта билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга ал аяктагандан кийин эки айлык мөөнөттө берилет. Зарыл болгон учурда билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган мамлекеттик аттестациялык комиссияларынын төрагаларынын отчетторунун түп нускасын сурап алууга укуктуу.

ОКБ билим берүү уюмдарынын мамлекеттик аттестациялык комиссияларынын ишине мониторинг жүргүзүү билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан жүргүзүлөт.